

KĀ INFLĀCIJA UN PROCENTU LIKMJU KĀPUMS IETEKMĒ MANU NAUDU?

Inflācija ir vispārējs preču un pakalpojumu cenu līmeņa pieaugums noteiktā laika periodā. Proti, šodien jūs varat nopirkt mazāk nekā varējāt nopirkt vakar par tādu pašu naudas summu.

Lai kontrolētu inflāciju, centrālās bankas palielina procentu likmes, ko tās iekasē par aizdevumiem komercbankām. Pēc tam komercbankas piemēro šīs paaugstinātās likmes saviem klientiem.

Tas nozīmē, ka inflācija var ietekmēt:

- jūsu aizdevumus;
- jūsu uzkrājumus;
- jūsu finanšu ieguldījumus;
- jūsu pensiju*;
- jūsu apdrošināšanu;
- jebkādu citu jūsu rīcībā esošus finanšu produktus.

* NB! Šajā faktu lapā netiek apskatītas valsts fondētās pensijas. Privātā pensija ir paša vai darba devēja veiktās iemaksas pensiju 3. līmenī.

Kā inflācija un pieaugošās procentu likmes ietekmē manus pašreizējos un turpmākos aizdevumus un uzkrājumus?

Paaugstinoties procentu likmēm, pieaug jūsu aizņemtās naudas izmaksas: jums var nākties maksāt augstākas procentu likmes par jauniem aizdevumiem un, iespējams, jūs varēsiet aizņemties mazāk nekā iepriekš. Ietekme uz jūsu esošajiem aizdevumiem var atšķirties arī atkarībā no tā, vai jūsu aizdevumam ir nemainīga vai mainīga procentu likme. Ņemot vērā procentus, ko banka maksā par jūsu krājkontu, jūs varat sagaidīt savu uzkrājumu pieaugumu. Tomēr ar šiem uzkrājumiem jūs varēsiet nopirkt vairāk nekā iepriekš tikai tad, ja reālā procentu likme būs pozitīva. [Vairāk informācijas skatiet nozaru faktu lapā.](#)

Kā inflācija ietekmē manus pašreizējos un turpmākos finanšu ieguldījumus?

Jums vajadzētu ņemt vērā inflāciju, izstrādājot savu ieguldījumu stratēģiju. Inflācija samazina finanšu ieguldījumu reālo peļņu un samazina jūsu pirktspēju. Citiem vārdiem sakot, jūsu ieguldījumi var būt mazāk vērti brīdī, kad izlemjat tos izmantot. Inflācijas ietekme var atšķirties atkarībā no finanšu instrumentu veida. [Vairāk informācijas skatiet nozaru faktu lapā.](#)

Kā inflācija ietekmē manu pensiju un apdrošināšanu?

Inflācija var ietekmēt jūsu apdrošināšanas izmaksas (prēmiju), segumu un izmaksātās apdrošināšanas summas. Inflācijas risks pastāvēs visā jūsu pensijas laikā. Neatkarīgi iemaksu veikšanas perioda ilguma, jūsu pensijas uzkrājumi var nebūt pielāgoti inflācijas līmenim. [Vairāk informācijas skatiet nozaru faktu lapā.](#)

5 pamatprincipi, kas jāpatur prātā, lai pārvaldītu savas finanses inflācijas un procentu likmju kāpuma apstākļos

1

Ziniet, cik daudz jūs tērējat un kam

Inflācija paaugstina dzīves dārdzību. Tāpēc ieteicams pārliicināties, vai jums nevajadzētu korigēt savus izdevumus. Dariet to pirms jebkādu finanšu lēmumu pieņemšanas. Tas palīdzēs jums labāk izprast un plānot savas finanses un efektīvi izmantot ienākumus. Daži padomi vienkārša budžeta izveidei:

- Uzskaitiet visus savus mēneša/gada ienākumus un izdevumus un pārskatiet savus pēdējo mēnešu bankas un debetkaršu/kreditkaršu izrakstus. Daudzas tīmekļvietnes un lietotnes piedāvā budžeta plānošanas rīkus, kas var palīdzēt jums izveidot budžetu. Jūs varat vērsties pēc palīdzības arī savā bankā vai pie finanšu konsultanta.
- Neaizmirstiet iekļaut gadījuma izdevumus (piemēram, ja jums ir nepieciešams remontēt automašīnu) un izveidot finanšu drošības spilvenu neparedzētiem izdevumiem (piemēram, lai nomainītu salūzušu sadzīves tehniku).

2

Nosakiet tēriņu prioritātes un plānojiet budžetu

Zinot visus savus ienākumus un izdevumus, varat noteikt savu bilanci un izvērtēt, vai varat apmaksāt visus savus izdevumus un vai jums atliek pietiekami daudz uzkrājumu veidošanai. Pēc tam, plānojot budžetu, vispirms nosakiet savas finanšu prioritātes: hipotēka/īres maksa, gāze/elektrība, pārtika, rēķini u. tml. Tad pārbaudiet, kā varat apmaksāt atlikušos izdevumus (piemēram, izmantojot pieejamākas alternatīvas) un kā tos samazināt, ja nepieciešams un ja iespējams. Vispirms budžetā vienmēr iekļaujiet savas prioritātes un tikai pēc tam plānojiet pārējos ienākumus. Ja iespējams, izmantojiet automatiskos maksājumus fiksētajiem izdevumiem. Vienmēr centieties tērēt mazāk, nekā nopelnāt.

3

Pievērsiet uzmanību dažādām maksām

Par daudziem finanšu produktiem, piemēram, kredītkartēm, bankas kontiem un dzīvības apdrošināšanas produktiem, iekasē maksu. Lai gan dažas maksas ir neizbēgamas, pārbaudiet, vai kādas no tām nevar samazināt vai atcelt.

Piemēram, vienmēr paaugstināties savā bankā par dažādām pieejamām maksām un konkrētām maksām, ko piemēro jūsu bankas kontam.

Turklāt, ja jums ir kādi finanšu ieguldījumi, piemēram, ieguldījumu fondi (piemēram, Pārvedamu vērtspapīru kolektīvo ieguldījumu uzņēmumi (PVKIU)), vienmēr salīdziniet izmaksas, lai noskaidrotu, vai ir pieejamas lētākas alternatīvas.

4

Konsultējieties par to, kā pielāgot savu finanšu plānu

Jums varētu rasties neskaidrības par to, kā pārvaldīt savas finanses augstas inflācijas apstākļos. Varat apsvērt iespēju sazināties ar pilnvarotu finanšu konsultantu. Tas var palīdzēt pieņemt informētākus lēmumus. Piemēram, lai izvērtētu nepieciešamību atjaunināt savu profilu un pārvērtēt savu ieguldījumu piemērotību; vai gadījumā, ja vēlaties izbeigt dzīvības apdrošināšanu pirms termiņa, lai izvairītos no pārmērīgiem līgumsodiem.

Ja jums ir grūtības ar aizdevuma maksājumiem, pēc iespējas ātrāk sazinieties ar savu banku vai aizdevēju, lai rastu risinājumu un, iespējams, gūtu labumu no parādu konsultācijām. Tas jums varētu aiztaupīt līgumsodu maksāšanu par apmaksas kavējumiem un palīdzēt izvairīties no nokavētiem maksājumiem un piespiedu atsavināšanās. Tas varētu nodrošināt arī to, ka jums nebūs jāsaskaras ar ierobežojumiem, piesakoties jaunam aizdevumam.

5

Atcerieties, ka jūs var ietekmēt centrālās bankas procentu likmes

Centrālās bankas bieži paaugstina procentu likmes, lai novērstu augsto inflāciju. Ja jums ir mainīgas procentu likmes aizdevums, tas palielinās jūsu veiktos procentu maksājumus. Sekojiet līdzi centrālo banku paziņojumiem. Tas sagatavos jūs iespējamām izmaiņām aizdevuma atmaksā.

Ko augsta inflācija un pieaugošās procentu likmes nozīmē jauniem aizdevumiem?

Augsta inflācija un pieaugošās procentu likmes var sadārdzināt jaunus aizdevumus un padarīt tos mazāk pieejamus

Augstas inflācijas apstākļos preču un pakalpojumu cenas ievērojami pieaug. Centrālās bankas parasti paaugstina procentu likmes, lai novērstu inflāciju, un tas ietekmē procentu likmes, ko komercbankas iekasē par jūsu aizdevumiem.

Tas nozīmē, ka jums nepieciešams uzmanīgāk rīkoties ar savu naudu un jāizvairās ņemt aizdevumus, kas varētu pārslogot jūsu budžetu. Pārliecinieties, ka jums vienmēr būs pietiekami daudz naudas, lai veiktu aizdevuma maksājumus.

Piemēram, ja vēlaties veikt lielāku pirkumu, piemēram, automašīnu, tas jums izmaksās vairāk, jo automašīnu cenas būs augstākas. Un, ja jums būs nepieciešams aizdevums auto iegādei, jums nāksies ņemt lielāku aizdevumu un maksāt lielākus procentus par to. Arī saņemt aizdevumu bankā un atmaksāt to var būt sarežģītāk.

Kā augsta inflācija un pieaugošās procentu likmes ietekmē fiksēto vai mainīgo procentu likmju aizdevumus?

Augsta inflācija un pieaugošās procentu likmes sadārdzinās mainīgas procentu likmes aizdevumus

Augstas inflācijas un pieaugošo procentu likmju ietekme uz kredītiem, piemēram, hipotekārajiem kredītiem, auto līzīngiem un patēriņa kredītiem (aizdevumiem fiziskām personām), var atšķirties atkarībā no procentu likmes veida: nemainīgas vai mainīgas procentu likmes.

Ja jums ir nemainīgas procentu likmes aizdevums, tas nozīmē, ka esat vienojušies ar savu banku par stabilu procentu likmi uz noteiktu laiku. Ja procentu likmes tirgū pieaug, jūsu aizdevuma procentu likme paliks nemainīga un jūsu maksājumi nepieaugs.

Ja jums ir mainīgas procentu likmes aizdevums, jūsu aizdevuma procentu likme pieaugs vai samazināsies atbilstoši procentu likmēm tirgū. Ja inflācija ir augsta, banku procentu likmes var pieaugt. Līdz ar to palielināsies arī jūsu aizdevuma procentu likme, un jūs maksāsit lielākus maksājumus.

Ko augsta inflācija un pieaugošās procentu likmes nozīmē maniem uzkrājumiem?

Inflācija varētu labvēlīgi ietekmēt jūsu uzkrājumus, bet jāņem vērā reālā procentu likme

Ja jūs uzkrājat naudas līdzekļus skaidras naudas izteiksmē, tie nedz pieaugs, nedz saruks. Taču augstas inflācijas apstākļos kritīsies jūsu pirktspēja. Tas nozīmē, ka ar savu naudu jūs nevarēsiet nopirkt tik daudz kā iepriekš, jo preces kļūst dārgākas.

Turpretim, ja jūs uzkrājat naudas līdzekļus krājkontā, principā varat sagaidīt, ka jūsu uzkrājumi pieaugs, jo jums būtu jāsaņem lielāki procentu maksājumi no bankas savā krājkontā. Tomēr ieguvumi no jebkāda procentu likmju pieauguma augstas inflācijas apstākļos ne vienmēr nozīmē to, ka bankas maksātie procenti par jūsu uzkrājumiem būs augsti. Jāņem vērā, ka kompensācijas summa bieži vien ir zemāka par inflācijas līmeni, tāpēc reālā procentu likme ne vienmēr būs pozitīva.

Četras lietas, ko varat darīt, lai novērstu inflācijas un pieaugošo procentu likmju ietekmi uz saviem aizdevumiem un uzkrājumiem

1

Vienmēr salīdziniet procentu likmes

Salīdziniet aizdevumus, apskatot gada procentu likmi (GPL). Tā ir ikgadējā likme, ko iekasē par aizdevumu. Tajā ir ietvertas visas maksas un citas papildu izmaksas.

Sekojiēt līdzī savu uzkrājumu procentu likmēm un salīdziniet vairākas iespējas, lai proaktīvi pārvaldītu savus uzkrājumus.

2

Pārbaudiet noguldītāju aizsardzību

Pārbaudiet, vai jūsu uzkrājumi atrodas bankā, kurai ir darbības atļauja ES, jo tad jūs varēsiet izmantot noguldītāju aizsardzības priekšrocības līdz 100 000 eiro vienai personai gadījumā, ja banka bankrotē.

3

Izvērtējiet fiksētas un mainīgas procentu likmes aizdevumu plusus un mīnus, lai izvēlētos sev piemērotāko iespēju jauna aizdevuma gadījumā.

NEMAINĪGĀS PROCENTU LIKMES AIZDEVUMI

- Nemainīgas procentu likmes aizdevums, visticamāk, būs dārgāks, un attiecīgā procentu likme var būt jums saistoša ilgu laiku. Taču jūsu ikmēneša aizdevuma maksājumi paliks nemainīgi procentu likmju pieauguma gadījumā.
- Šajā gadījumā labi ir arī tas, ka, ja tirgus procentu likmes pazeminās, jums ir iespēja pārskatīt aizdevuma nosacījumus vai nodot to citai bankai vai citam kredīta sniedzējam, lai iegūtu izdevīgākus aizņemšanās un atmaksas nosacījumus. Taču jāņem vērā tas, ka, lai pārskatītu aizdevuma nosacījumus, jums būs jāsaņem savas bankas piekrišana, kā arī, iespējams, jāmaksā vēl kāda maksa papildus citiem izdevumiem.

MAINĪGAS PROCENTU LIKMES AIZDEVUMI

- Izvēloties mainīgas procentu likmes aizdevumu, rūpīgi apsveriet to, kā jūsu ikmēneša maksājumus varētu ietekmēt iespējama procentu likmju pieaugums nākotnē.
- Pajautājiet savai bankai vai kredīta sniedzējam, kā mainītos jūsu ikmēneša maksājumi, ja procentu likmes pieaugtu (piemēram, procentu likme pieaug no 2 procentiem līdz 3 procentiem). Vai jūs varētu atļauties šos maksājumus?

4

Īpašu uzmanību pievērsiet pārmērīgu parādsaistību riskiem.

Ņemot vērā augsto inflāciju, pirms aizņematies, apsveriet, kā parāda atmaksas ietekmēs jūsu ikmēneša vai gada budžetu un vai ir nepieciešams samazināt citus izdevumus (ja iespējams). Pārbaudiet savas iespējas atmaksāt parādu, neaizņemieties pārmērīgi daudz un ņemiet tikai tādus aizdevumus, kurus varat atmaksāt.

Ja domājat, ka radīsies problēmas ar aizdevumu atmaksu, pēc iespējas ātrāk sazinieties ar savu banku vai kredīta sniedzēju, lai meklētu risinājumus. Tas jums varētu aiztaupīt līgumsodu maksāšanu par apmaksas kavējumiem un ierobežojumus jauna aizdevuma saņemšanās nākotnē.

FINANŠU IEGULDĪJUMI

Ko man kā investoram nozīmē inflācija?

Jums vajadzētu ņemt vērā inflāciju, izstrādājot savu ieguldījumu stratēģiju.

Inflācija samazina finanšu ieguldījumu reālo peļņu un samazina jūsu pirktspēju.

Inflācijas un procentu likmju kāpuma ietekme var atšķirties atkarībā no konkrētā finanšu instrumentu veida:

Piemēram: Finanšu instrumenta X nominālā peļņa pirms inflācijas ir 3%. Ja inflācija ir 5%: reālā peļņa ir negatīva (-2%) un ieguldītā kapitāla pirktspēja samazinās par 2%.

AKCIJAS

Inflācijai un procentu likmju pieaugumam nav tūlītējas ietekmes uz akciju tirgu.

Vispārējais preču un pakalpojumu cenu kāpums var ietekmēt uzņēmumu peļņu, tādējādi pozitīvi vai negatīvi ietekmējot to akciju cenu tirgū. Privātajiem investoriem to nav viegli paredzēt, jo inflācija neietekmēs visu uzņēmumu akciju cenas vienādi.

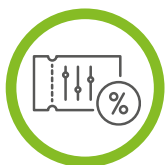
FINANŠU INSTRUMENTI AR FIKSĒTĀM KUPONA LIKMĒM

Jums var būt finanšu instrumenti ar fiksētām kupona likmēm. Šādā formā tiek emitētas daudzas valsts vai uzņēmumu obligācijas. Jūs saņemsiet:

- periodisku fiksētu maksājumu līdz instrumenta atmaksas termiņa beigām (kuponu); un
- sākotnējā ieguldījuma (nominālvērtības) atmaksu atmaksas termiņa beigās

Inflācija ietekmē šos ieguldījumus. Iestājoties atmaksas termiņam, saņemtā summa inflācijas ciklu ietvaros nemainīsies, taču šīs summas pirktspēja samazinās. Citiem vārdiem sakot, inflācijas apstākļos par to pašu summu varēs nopirkt mazāk.

Piemēram: Pieņemsim, ka jūs saņemat 1000 eiro gadā par trīs gadu obligāciju. Inflācija nozīmē to, ka trešajā gadā par 1000 eiro varēs nopirkt mazāk nekā pirmajā un otrajā gadā.

FINANŠU INSTRUMENTI AR MAINĪGĀM KUPONA LIKMĒM

Jums var būt finanšu instrumenti ar mainīgām kupona likmēm, piemēram, mainīgas procentu likmes obligācijas. Jūs saņemsiet:

- periodisku mainīgu maksājumu līdz instrumenta atmaksas termiņa beigām (kuponu); un
- sākotnējā ieguldījuma (nominālvērtības) atmaksu atmaksas termiņa beigās

Periodiskā kupona vērtība ir mainīga, atkarībā no dažādiem faktoriem (piemēram, tā var būt piesaistīta procentu likmēm, inflācijai u. tml.).

Inflācija ietekmē atmaksas termiņa beigās saņemto atmaksas summu, kas inflācijas ciklu ietvaros nemainīsies, taču šīs summas pirktspēja samazinās. Periodiskais kupons mainīsies un, iespējams, spēs līdzsvarot inflācijas ietekmi (vai tās daļu). Taču kupona likmes izmaiņas ne vienmēr atspoguļos pašreizējo procentu likmju līmeni, kā arī nekompensēs inflācijas līmeni.

IEGULDĪJUMU FONDI

Ieguldot ieguldījumu fondos, tiek nodrošināta pieeja portfelim, ko veido vairāki finanšu instrumenti.

Inflācijas un procentu likmju kāpuma ietekme uz ieguldījumu fondiem ir atkarīga no fonda veida un tā ieguldījumu portfeļa sastāva: aktīvu klašu veidiem, darbības nozares u. tml.

Trīs lietas, ko varat darīt, lai novērstu inflācijas un pieaugošo procentu likmju ietekmi uz saviem finanšu ieguldījumiem

1

Pievērsiet uzmanību savu finanšu ieguldījumu reālajai peļņai

Salīdzinot ieguldījumu iespējas vai analizējot iespējamus finanšu instrumenta riskus un ieguvumus:

- vienmēr apsveriet inflācijas risku un tā iespējamo ietekmi uz ieguldījuma reālo vērtību un reālo peļņu
- paturiet prātā, ka inflācijas risks pastāv papildus standarta izmaksām, kas rodas ieguldot finanšu produktos, piemēram: iestāšanās un izstāšanās maksas, darījumu izmaksas u. tml. Salīdziniet savu finanšu ieguldījumu izmaksas un pārbaudiet, vai nav pieejamas lētākas alternatīvas

Pārbaudiet vai vērsieties pie sava finanšu konsultanta pēc informācijas par izmaksām un neto reālo peļņu (pēc kopējām izmaksām + inflācijas).

2

Apsveriet iespēju diversificēt ieguldījumus

Vienmēr paturiet prātā ieguldīšanas pamatprincipus:

- pietiekami diversificēta portfeļa uzturēšana
- nodrošināt, ka ieguldījumi atbilst jūsu mērķiem

Diversificējot portfeli ieguldīto instrumentu veidus, var gūt pietiekami lielu peļņu, lai kompensētu inflācijas ietekmi.

Sabalansēti portfeli, tostarp ieguldījumu fondi, akcijas un obligācijas, var palīdzēt nodrošināties pret inflācijas risku:

- Akcijas ir pakļautas augstākiem riskiem un mainīgumam salīdzinājumā ar obligācijām, bet tās parasti nodrošina lielāku paredzamo peļņu, un, kā jau skaidrots iepriekš tekstā, inflācijas ietekme nav tik viennozīmīga;
- Inflācijai un no tās izrietošajam procentu likmju kāpumam ir tiešāka ietekme uz obligācijām, taču to cena nav tik svārstīga kā akciju cena;
- Ieguldīšana ieguldījumu fondos, piemēram, pārvedamu vērtspapīru kolektīvo ieguldījumu uzņēmumos (PVKIU), var palīdzēt diversificēt jūsu portfeli. Šie instrumenti ne tikai novērš nepieciešamību izvēlēties atsevišķas akcijas vai obligācijas, bet arī piedāvā riska darījumus dažādās pamata aktīvu klasēs un ekonomikas nozarēs atkarībā no to ieguldījumu portfeļa sastāva.

3

Vērsieties pēc padoma par to, kā pielāgot savus ieguldījumus

Finanšu konsultants var palīdzēt jums pieņemt informētākus lēmumus.

Ja jums kā ieguldītājam ir šaubas par to, kā inflācija var ietekmēt jūsu finanšu ieguldījumu, pārrunājiet to ar pilnvarotu finanšu konsultantu. Inflācijas periodos jūs varat sazināties ar finanšu konsultantu, kurš izvērtēs nepieciešamību atjaunināt jūsu profilu un pārvērtēs jūsu ieguldījumu piemērotību.

APDROŠINĀŠANA/ PENSIJAS

Ko inflācija nozīmē manai apdrošināšanai un privātajai pensijai*?

Inflācija var ietekmēt jūsu finanšu stāvokli un samazināt jūsu pirktspēju pašreiz un ilgtermiņā

Veltiet laiku, lai apsvērtu savas iespējas, pirms pieņemat svarīgus lēmumus par saviem apdrošināšanas un privātās pensijas produktiem (piemēram, uz laiku pārtraukt veikt iemaksas pensijas vai regulāro iemaksu dzīvības apdrošināšanas produktā, neatjaunot apdrošināšanas produktu vai pirms termiņa pārtraukt dalību apdrošināšanas ieguldījumu produktā), jo arī šie lēmumi var ietekmēt jūsu pašreizējo un turpmāko finanšu stāvokli.

Pirms pieņemt lēmumus par šādiem produktiem, ir svarīgi pārskatīt jūsu esošās apdrošināšanas polises un to, ko tās sedz. Ņemiet vērā, ka apdrošināšanas produkta cena ne vienmēr ir noteicošais faktors.

Apsveriet iespēju vērsties pēc palīdzības/konsultācijas. Konsultācijas saņemšana par jūsu apdrošināšanas produktu patiešām var palīdzēt apsvērt jūsu pašreizējās un turpmākās vajadzības un iespējamās lēmuma sekas (piemēram, līgumsodi par ieguldījuma pirmstermiņa izbeigšanu, atbilstoša mājokļa/auto apdrošināšanas seguma trūkums).

Kā inflācija varētu ietekmēt manu dzīvības apdrošināšanas produktu vai iemaksas privātajos pensiju fondos?

Inflācija var nozīmēt, ka jūsu ieguldījumi kļūst mazāk ienesīgi

Tas var samazināt jums pašreiz vai turpmāk pieejamos ienākumus no ieguldījumu vai privāto pensiju fondu peļņas.

Piemēram, aizejot no darba vai pensionējoties, summa, ko esat uzkrājuši savā pensiju fondā, neatkarīgi no iemaksu veikšanas perioda ilguma, var nebūt pielāgota inflācijas līmenim, tādējādi samazinot jūsu pirktspēju.

Ja izlemsiet izbeigt dzīvības apdrošināšanu pirms termiņa vai uz laiku pārtraukt veikt iemaksu par regulāru prēmiju vai uzkrājumu produktā tūlītēju finanšu vajadzību dēļ, jums var nākties maksāt līgumsodus un iztikt ar mazākiem ienākumiem vai uzkrājumiem pensijā vai nākamajā dzīves posmā.

Ja man pieder nedzīvības apdrošināšanas produkti, piemēram, mājokļa vai auto apdrošināšana, kā inflācija varētu ietekmēt šos produktus?

Inflācija var ietekmēt jūsu apdrošināšanas izmaksas (jūsu prēmijas), jūsu segumu un apdrošināšanas summas, ko saņemat veiksmīga atlīdzības pieteikuma gadījumā.

Piemēram, jūsu auto apdrošināšanas prēmija var ievērojami palielināties gadu no gada, jo īpaši tāpēc, ka pieaug auto remonta izmaksas.

Dažos gadījumos inflācijai var būt tieša ietekme uz to, vai jebkādu jūsu polises segto zaudējumu kompensācija būs pietiekama jūsu vajadzībām. Kā piemēru var minēt mājokļa apdrošināšanu. Saskaņā ar atlīdzības pieteikumu pēc polises izmaksātā apdrošināšanas summa var nebūt pietiekama, lai segtu visas jūsu mājokļa vai tā daļu remonta vai renovācijas materiālu izmaksas.

* NB! Šajā faktu lapā netiek apskatītas valsts fondētās pensijas. Privātā pensija ir paša vai darba devēja veiktās iemaksas pensiju 3. līmenī.

Trīs lietas, ko varat darīt, lai novērstu inflācijas un pieaugošo procentu likmju ietekmi uz saviem apdrošināšanas produktiem un iemaksām privātajos pensiju fondos

1

Izvairieties pieņemt sasteigtus lēmumus par jebkāda veida apdrošināšanas produktiem un iemaksām privātajos pensiju fondos

Esiet apdomīgi un neļaujiet cenu pieauguma periodam noteikt jūsu lēmumus par tādu būtisku apdrošināšanas produktu iegādi kā, piemēram, mājokļa apdrošināšana. Dažreiz nepārdomātu lēmumu pieņemšana var novest pie daudz riskantāka iznākuma, nekā jūs būtu varējuši paredzēt:

Tāpēc salīdziniet ne tikai cenas, bet arī segumu. Atrodiet savām vajadzībām piemērotāko piedāvājumu.

Ņemiet vērā, ka, pirms svarīga lēmuma pieņemšanas par apdrošināšanas produktiem, jūs varētu vērsties pēc padoma pie sava finanšu konsultanta.

Iemaksām privātajos pensiju fondos ir ilgtermiņa horizonts. Ņemiet vērā, ka uzkrājot mazāk šodien, lai palielinātu tūlītējos ienākumus, jūsu pensija nākotnē būs mazāka un nebūt atbilstoša jūsu vajadzībām.

2

Apskatiet dzīvības apdrošināšanas produktus un iemaksas privātajos pensiju fondos ilgtermiņa perspektīvā.

Jums nevajadzētu koncentrēties tikai uz augstās inflācijas īstermiņa ietekmi, bet ņemt vērā, ka ilgtermiņā situācija mainīsies

Ir svarīgi paturēt prātā, ka dzīvības apdrošināšanas polise, kas ir apdrošināšanas ieguldījumu produkts, parasti tiek pirktas ar mērķi veikt ieguldījumus vidēja termiņa vai ilgtermiņa periodā.

- Nepieņemiet sasteigtus lēmumus, pamatojoties tikai uz pašreizējo inflācijas līmeni.
- Dažu ieguldījumu vērtība laika gaitā var svārstīties, ņemot vērā biežas pārmaiņas finanšu tirgos.
- Paturiet prātā, ka šodienas vērtība nav rītdienas vērtība.

Vēršoties pēc padoma pie **finanšu konsultanta**, neaizmirstiet par šādiem aspektiem:

- Likums nosaka finanšu konsultanta pienākumu vienmēr rīkoties godprātīgi, taisnīgi un profesionāli, ievērojot jūsu intereses.
- Finanšu konsultantam jāpalīdz jums izdarīt informētu izvēli, pērkot dzīvības apdrošināšanas polisi vai ieguldot vairāk līdzekļu esošajā polisē.
- Ja jums jau tuvojas pensijas vecums un jūs apsverat iespēju iegādāties **mūža pensijas apdrošināšanu**, varat apsvērt iespēju iegādāties inflācijai piesaistītu mūža pensijas apdrošināšanu, kas pasargās jūs no inflācijas ietekmes. Šis produkts sāks darboties ar daudz zemāku likmi, taču tas palīdzēs izvairīties no jebkāda inflācijas riska nākotnē.
- Ja jums iesaka ieguldīt vairākos dažādu veidu aktīvos, lai gūtu lielāku peļņu un kompensētu augsto inflāciju, pajautājiet savam finanšu konsultantam kāda veida maksas jums būs jāveic un kādi ir riski.

3

Pielāgojiet savu nedzīvības apdrošināšanas produktu segumu

Ja vēlaties ietaupīt naudu, pirms izlemjat neatjaunot esošo polisi, jūs varat apsvērt šādas iespējas:

- Izvēlieties tikai nepieciešamāko segumu.
- Palieliniet polises pašriska līmeni (tā ir naudas summa, ko piekrītat segt no saviem līdzekļiem, kā daļu no jebkāda atlīdzības pieteikuma kopējām izmaksām).
- Pārbaudiet, vai jūs jau neesat apdrošināti pret to pašu risku saskaņā ar citu polisi (tostarp kredītkartēm);

Izpētiet tirgu un salīdziniet dažādu apdrošināšanas pakalpojumu sniedzēju piedāvājumus, bet nepieņemiet lēmumu, balstoties tikai uz cenu; Apskatiet piedāvātos seguma veidus.